

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL GYVENSENOS MEDICINOS SPECIALISTO VEIKLOS REIKALAVIMŲ
TVIRTINIMO**

2018 m. kovo 19 d. Nr. V-308
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymo 14 straipsnio 5 punktu ir įgyvendindamas Kitos sveikatinimo veiklos rūšių sąrašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gruodžio 9 d. įsakymu Nr. V-1427 „Dėl Kitos sveikatinimo veiklos rūšių sąrašo patvirtinimo“, 7 punktą ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016 m. gruodžio 9 d. įsakymą Nr. V-1423 „Dėl Kitą sveikatinimo veiklą vykdančių subjektų veiklos reikalavimų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, siekdamas įgyvendinti Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 43.5 papunktį ir reglamentuoti gyvensenos medicinos specialistų, dirbančių asmens sveikatos priežiūros įstaigose, veiklą:

1. T v i r t i n u Gyvensenos medicinos specialisto veiklos reikalavimus (pridedama).
2. P a v e d u įsakymo vykdymą kontroliuoti viceministrui pagal veiklos sritį.

Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos
ministro 2018 m. kovo 19 d. įsakymu
Nr. V-308

GYVENSENOS MEDICINOS SPECIALISTO VEIKLOS REIKALAVIMAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Gyvensenos medicinos specialisto veiklos reikalavimai (toliau – Reikalavimai) nustato prie kitos sveikatinimo veiklos priskiriamo gyvensenos medicinos specialisto veiklą asmens sveikatos priežiūros įstaigoje vykdančio gyvensenos medicinos specialisto profesinę kvalifikaciją, veiklos sritis, teises, pareigas, kompetenciją bei atsakomybę ir įstaigai, kurioje jis dirba, taikomus reikalavimus.

2. Reikalavimai taikomi asmens sveikatos priežiūros įstaigose gyvensenos medicinos specialisto veiklą vykdančioms subjektams, jų darbdaviams, taip pat institucijoms, rengiančioms gyvensenos medicinos specialistus, tobulinančioms jų kvalifikaciją bei kontroliuojančioms (prižiūrinčioms) jų veiklą.

3. Asmuo, norintis verstis gyvensenos medicinos specialisto veikla, turi būti įgijęs gyvensenos medicinos specialisto profesinę kvalifikaciją. Įgijusiu gyvensenos medicinos specialisto profesinę kvalifikaciją laikomas asmuo, turintis universitete įgytą bakalauro laipsnį biomedicinos, sveikatos mokslų srityse ir sveikatos mokslų magistro arba jam prilygintą laipsnį bei baigęs Gyvensenos medicinos magistro studijų programą.

4. Užsienyje įgyta gyvensenos medicinos specialisto profesinė kvalifikacija pripažįstama Lietuvos Respublikos reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo ir kitų profesinių kvalifikacijų pripažinimą reglamentuojančių teisės aktų nustatyta tvarka.

5. Asmuo turi teisę verstis gyvensenos medicinos specialisto veikla tik įgijęs Reikalavimų 4 punkte nurodytą kvalifikaciją.

6. Gyvensenos medicinos specialistas veiklą vykdo kartu su asmens sveikatos priežiūros specialistais asmens sveikatos priežiūros įstaigose, atitinkančiose atitinkamą asmens sveikatos priežiūros veiklą reglamentuojančius teisės aktus.

7. Gyvensenos medicinos specialistas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, Reikalavimais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais gyvensenos medicinos specialisto veiklą, įstaigos, kurioje dirba, įstatais (nuostatais), vidaus tvarkos taisyklėmis bei savo pareigybės aprašymu.

II SKYRIUS GYVENSENOS MEDICINOS SPECIALISTO TEISĖS, PAREIGOS IR KOMPETENCIJA

8. Gyvensenos medicinos specialisto teisės:

8.1. verstis gyvensenos medicinos specialisto veikla Reikalavimų ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka;

8.2. gauti darbui būtina informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bei fizinių ir juridinių asmenų;

8.3. atsisakyti teikti paslaugas, jei tai prieštarauja bioetikos principams arba gali sukelti realų pavojų paciento ar gyvensenos medicinos specialisto gyvybei, išskyrus atvejus, kai teikiama pirmoji medicinos pagalba;

8.4. dalyvauti mokslo tiriamojoje ir edukacinėje veikloje, taip pat kuriant ir diegiant naujas sveikatos priežiūros technologijas;

8.5. būti Lietuvos ir (ar) tarptautinių gyvensenos medicinos specialistus vienijančių organizacijų, asociacijų nariu, dalyvauti jų veikloje;

8.6. turėti saugias ir sveikatai nekenksmingas darbo sąlygas;

8.7. gyvensenos medicinos specialistas turi ir kitų teisių, nustatytų kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių jo veiklą.

9. Gyvensenos medicinos specialisto pareigos:

9.1. pagal savo kompetenciją, nustatytą Reikalavimuose, ir sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje dirba, reikalavimus kvalifikuotai vykdyti veiklą, atsižvelgiant į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą bei užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę;

9.2. nepriskirtais jo kompetencijai atvejais rekomenduoti pacientui kreiptis į atitinkamos srities asmens sveikatos priežiūros specialistą;

9.3. teikti pirmąją medicinos pagalbą;

9.4. turėti spaudą, kurio numeris suteikiamas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. sausio 6 d. įsakymo Nr. V-1 „Dėl Numerio sveikatos specialisto spaudui suteikimo ir panaikinimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka;

9.5. taikyti Lietuvos Respublikoje tik įrodymais pagrįstus, saugius darbo metodus;

9.6. bendradarbiauti su asmens sveikatos priežiūros ir kitais specialistais;

9.7. naudoti tik teisės aktų reikalavimus atitinkančias medicinos priemones (prietaisus), išskyrus kituose teisės aktuose nustatytus atvejus; užtikrinti, kad medicinos priemonės (prietaisai) būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka ir vadovaujantis gamintojų pateikiama informacija;

9.8. propaguoti sveiką gyvenseną, ligų profilaktikos ir sveikatos tausojimo bei ugdymo priemones;

9.9. laikytis bioetikos principų, gerbti pacientų teises ir jų nepažeisti;

9.10. tobulinti profesinę kvalifikaciją Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

9.11. tvarkyti gyvensenos medicinos specialisto veiklos dokumentus, teikti statistikos ir kitus privalomosios atskaitomybės duomenis Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka bei analizuoti savo darbo rezultatus;

9.12. paaiškinti gyvensenos medicinos specialisto veiklos aplinkybes Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, teisėsaugos institucijų ir kitų kontroliuojančių institucijų prašymu;

9.13. atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių gyvensenos medicinos specialisto veiklą, nustatytas pareigas.

10. Gyvensenos medicinos specialisto profesinę kompetenciją sudaro žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, kuriuos jis įgyja baigęs Reikalavimų 4 punkte nurodytą profesinę kvalifikaciją suteikiančias studijas bei nuolat tobulindamas įgytą kvalifikaciją, atsižvelgdamas į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą.

11. Gyvensenos medicinos specialistas turi žinoti:

11.1. sveikatos teisės, sveikatos ekonomikos bei vadybos ir sveikatos draudimo sistemos pagrindus;

11.2. asmens sveikatos priežiūros įstaigos veiklos organizavimo ir vykdymo teisinius pagrindus;

11.3. asmens sveikatos priežiūrą reglamentuojančius teisės aktus;

11.4. asmens sveikatos priežiūros įstaigų administravimo principus;

11.5. sveikatos priežiūros specialistų komandinio darbo ir komandos formavimo principus;

11.6. nacionalinės ir tarptautinės sveikatos politikos nuostatas;

11.7. sveikatos stiprinimo principus ir ligų profilaktikos principus;

11.8. darbuotojų saugos ir sveikatos principus;

11.9. infekcijų kontrolės pagrindus;

11.10. medicinos technologijas, jų poveikį aplinkai ir sveikatai;

11.11. dokumentų rengimo, tvarkymo ir apskaitos pagrindus, medicinos statistikos pagrindus.

12. Gyvensenos medicinos specialistas turi išmanyti:

- 12.1. žmogaus organizmo sandarą, organų bei organų sistemų funkcijas, žmogaus organizmo anatominis, fiziologinius, genetinius, biocheminius ypatumus įvairiais amžiaus tarpsniais;
- 12.2. asmens gyvenimo, lemiančios didesnę riziką susirgti lėtinėmis ligomis, veiksniais ir didelės rizikos asmenų grupių gyvenimo veiksniais;
- 12.3. įvairių amžiaus grupių asmenų fizinės ir psichikos raidos etapus ir jų ypatumus;
- 12.4. lėtinių ligų epidemiologiją, išsivystymo mechanizmus ir jų valdymo būdus;
- 12.5. lėtinių ligų profilaktikos organizavimą, priemones ir būdus, sveikatinimo ir profilaktinių priemonių taikymo kriterijus, sveikos gyvenimo principus;
- 12.6. įrodymais pagrįstus mitybos principus;
- 12.7. fizinio aktyvumo poveikį žmogaus organizmo sandarai bei funkcionavimui;
- 12.8. biologines, socialines, psichologines, dvasines ir emocines, ekonomines ir kitas žalingų įpročių atsiradimo ir raidos priežastis;
- 12.9. nacionaliniu bei tarptautiniu lygmeniu priimtas sveikos gyvenimo rekomendacijas;
- 12.10. sveikatos priežiūros, sveikatos tausojimo ir stiprinimo organizavimą bei valdymą;
- 12.11. sveikatai palankios aplinkos kūrimo principus;
- 12.12. kenksmingus sveikatai ir galinčius sukelti jos sutrikimus veiksniais, jų žalą ir rizikingą sveikatai elgesį mažinančias priemones bei galimus būdus išvengti žalos;
- 12.13. žalingų gyvenimo veiksnių (psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo, mitybos, fizinio aktyvumo, streso, emocinės būklės) įvertinimo metodus;
- 12.14. žmogaus psichikos sveikatos ir elgsenos problemas;
- 12.15. užkrečiamųjų ligų profilaktikos priemones, pacientų izoliavimo tvarką;
- 12.16. mokslinio tyrimo planavimo pagrindus ir biomedicininį tyrimų etikos reikalavimus.
13. Gyvenimo medicinos specialistas turi gebėti:
 - 13.1. atlikti visapusišką gyvenimo rizikos veiksnių įvertinimą;
 - 13.2. įvertinti biologines, psichologines bei socialines nepalankios sveikatai elgsenos priežastis;
 - 13.3. pagal savo kompetenciją, vadovaudamasis mokslu ir praktika grįstomis žiniomis, konsultuoti asmenis sveikos gyvenimo, mitybos, fizinio aktyvumo, psichoemocinio atsparumo valdymo klausimais;
 - 13.4. bendradarbiaudamas su kitais sveikatos priežiūros specialistais, dirbti komandoje ir priimti sprendimus pagal savo kompetenciją;
 - 13.5. bendradarbiaudamas su atitinkamos srities sveikatos priežiūros specialistais ar laikydamasis jų rekomendacijų ir atsižvelgdamas į pacientų sveikatos būklę sudaryti individualius mitybos, fizinio aktyvumo, psichoemocinės pusiausvyros palaikymo planus ir vertinti pokyčius;
 - 13.6. motyvuoti pacientą siekti palankių sveikatai gyvenimo pokyčių;
 - 13.7. siekdamas koreguoti asmenų gyvenimą įtraukti gydytojų komandos narius, šeimos narius, bendradarbius ir bendruomenės organizacijas.

III SKYRIUS ĮSTAIGAI TAIKOMI REIKALAVIMAI

14. Įstaiga, kurioje dirba gyvenimo medicinos specialistai, privalo turėti įstaigos asmens sveikatos priežiūros licenciją teikti pirmines ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas ar kitos asmens sveikatos priežiūros veiklos licenciją, jeigu šių paslaugų teikimą reglamentuojantys teisės aktai numato, kad gyvenimo medicinos specialistas turi dalyvauti teikiant paslaugas.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Gyvenimo medicinos specialistas už padarytas klaidas, aplaidumą ar netinkamą jam priskirtų funkcijų vykdymą ar bioetikos reikalavimų pažeidimą, taip pat už pareigų viršijimą atsako Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

